

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<Klager> namens <cliënte>

over

De Zorggroep

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van de klacht van <klager> (verder ook te noemen: klager) gedateerd op 24 mei 2022. De klacht betreft een ontslagverzoek op grond van artikel 48 Wet zorg en dwang (Wzd) waarop De Zorggroep niet op dit verzoek wil ingaan en weigert het ontslagverzoek te behandelen.

De Zorggroep (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) heeft de klacht met bijlagen die zij heeft ontvangen via de regionale klachtencommissie op 2 augustus 2022 ter behandeling doorgestuurd aan de commissie. De klacht is vergezeld van een begeleidend schrijven door de raad van bestuur van de Zorggroep. Het begeleidend schrijven bevat het standpunt van de zorgaanbieder dat de commissie niet bevoegd is kennis te nemen van de klacht.

Op 16 augustus 2022 hebben de advocaten namens De Zorggroep een brief gestuurd naar de commissie waarin wordt verzocht aan de voorzitter van de commissie om de klacht (alsnog) niet ontvankelijk te verklaren en niet in behandeling te nemen. De klager heeft op 17 augustus 2022 nog diverse stukken nagezonden. De zorgaanbieder heeft laten weten op 18 augustus 2022 dat de brief van advocaten namens De Zorggroep niet bedoeld is als verweerschrift. De zorgaanbieder verwacht van de voorzitter een standpunt ten aanzien van hun bezwaren tegen de bevoegdheid van de commissie.

De voorzitter heeft de zorgaanbieder uitgenodigd hun bezwaren inhoudelijk te onderbouwen.

Klager heeft op 19, 20 en 22 augustus 2022 nog meerdere stukken ingebracht. Op 22 augustus 2022 hebben de advocaten van de zorgaanbieder nog eens bepleit dat de commissie niet bevoegd is kennis te nemen van de klachten. De zorgaanbieder heeft dan ook besloten geen inhoudelijk verweer te voeren en niet te willen verschijnen op zitting.

Alle stukken van klager en van de instelling zijn op de voor partijen toegankelijke website geplaatst en ook nog via de mail verzonden zodat partijen kennis kunnen hebben van elkaars standpunten.

Er heeft geen hoorzitting plaatsgevonden. De commissie heeft de beoordeling van de klacht gedaan op basis van de stukken die zijn ingebracht door partijen. De commissie heeft dus geen hoorzitting gehouden omdat De Zorggroep heeft aangegeven niet te willen verschijnen op de zitting en de klager zijn standpunt voldoende uiteen heeft gezet

in zijn klachtbrief met bijlagen. De commissie is dus voldoende geïnformeerd om een uitspraak te kunnen doen.

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klachtschrift en verweer naar voren is gekomen uit van de volgende feiten.

<Naam> (hierna te noemen cliënte) verblijft in zorginstelling De Zorggroep <locatie> en deze locatie staat in het locatieregister geregistreerd als een Wet zorg en dwang (Wzd)-accommodatie.

De cliënte heeft een PG-indicatie en heeft een mentor en bewindvoerder als wettelijk vertegenwoordiger.

Uit de stukken zoals door klager bij de commissie is ingeleverd en uit de schaarse informatie die verweerder heeft verstrekt blijkt dat cliënte medio 2017 met een Rechtelijke Machtiging (RM) is opgenomen. Op 13 juli 2017 is er bewind en mentorschap ingesteld voor haar. De kantonrechter heeft geen van beide kinderen (zoon en dochter) tot bewindvoerder benoemd omdat de financiële en vermogensrechtelijke belangen van moeder en kinderen te zeer verstrengeld waren.

Rechtbank Limburg heeft op 7 juli 2017 een verzoek tot ontslag behandeld. Dit verzoek is niet ontvankelijk bevonden door de rechter. Volgens de rechter kon een dergelijk verzoek onder de BOPZ niet worden ingediend.

Uit de stukken blijkt verder dat er op 24 juni 2022 een hoorzitting heeft plaatsgevonden op het verzoek de RM te verlengen. Zoon en dochter waren door de stamadvocaat uitgenodigd. Tot zijn verbazing mochten zij van de rechter de zitting niet bijwonen. Na bezwaar door de advocaat motiveerde deze de beslissing met het belanghebbende begrip uit de Wet Zorg en Dwang. De RM is toegewezen.

DE KLACHT

Klager is de zoon van cliënte. Hij stelt dat zijn moeder hem heeft gevraagd namens haar een ontslagverzoek in te dienen bij de zorgaanbieder. De zorgaanbieder weigert echter het ontslagverzoek in behandeling te nemen. Het ontslagverzoek omvat een verzoek de zorg te laten overnemen door een in Duitsland gevestigde zorgverlener.

HET VERWEER

De zorgaanbieder stelt zich op het standpunt dat cliënte in zaken van behandeling verpleging en verzorging vertegenwoordigd wordt door de mentor. Cliënte is niet bevoegd om rechtshandelingen te verrichten. Het verlenen van een machtiging aan haar zoon om namens haar een ontslagverzoek in te dienen is een rechtshandeling en derhalve ongeldig. De mentor stemt niet in met het ontslagverzoek of overdrachtsverzoek. De nietigheid van de machtiging is daarmee een gegeven en dus is de klacht niet ontvankelijk stelt de zorgaanbieder. Bedoeld is dat de commissie niet bevoegd is op de klacht te beslissen.

OVERWEGINGEN

De Wet Zorg en Dwang gaat over de rechtspositie van mensen met een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke handicap. De wet voorziet in een procedure om bij verzet tegen de voorgestelde noodzakelijke behandeling deze alsnog op te kunnen leggen en de uitvoering daarvan te legitimeren. Om dit verantwoord te kunnen doen zijn stappen beschreven in de Wet Zorg en Dwang die gevolgd moeten worden. Ook is voorzien in een recht van de cliënt, de vertegenwoordiger of de nabestaande om over het opleggen en de uitvoering van onvrijwillige zorg te klagen.

In de praktijk blijken klagers vaak cliënten te zijn van wie is vastgesteld dat zij terzake van de zorg die aan hen is opgelegd om ernstig nadeel te voorkomen, wilsonbekwaam zijn en dat zij zich verzetten tegen deze onvrijwillige zorg.

Veel van de klagers die een klacht indienen bij de commissie hebben een mentor of staan onder curatele. Veel van deze klagers worden tijdens de procedure voor de commissie bijgestaan door een broer of zus, zoon of dochter, vader en/of moeder maar nog vaker door een cliëntenvertrouwenspersoon Wzd die namens klager de klacht opstelt en indient en niet zelden ook tijdens de zitting klager vertegenwoordigt. Kortom: ondersteuning tijdens de klachtprocedure is eerder gebruik dan uitzondering.

De commissie heeft een dergelijke ondersteuning en vertegenwoordiging altijd toegestaan. De wettelijke grondslag voor deze toestemming is dat de grens van de wettelijke vertegenwoordiging is gelegen in de bereidheid van cliënt mee te werken. Bij verzet is, als er een mentor is aangewezen zoals in de onderhavige klacht, artikel 1:453 BW lid 5 van toepassing: "Verzet betrokkene zich tegen een handeling van ingrijpende aard als in lid 2 en 3 (van 1:453 BW) bedoeld dan kan die handeling slechts plaatsvinden indien zij nodig is teneinde ernstig nadeel voor de betrokkene af te wenden." einde citaat. Kortom, als cliënt zich verzet tegen de behandeling of opname is de mentor buiten beeld. De goedkeuring van de mentor legitimeert geen gedwongen behandeling of opname.

Als de mentor het verzet van cliënt niet deelt staat cliënt dus in zijn verzet alleen. Er is een vacuüm in de vertegenwoordiging. Als cliënt dat vacuüm wenst op te vullen omdat hij dat eng vindt en te spannend door iemand te vragen namens hem op te treden is dat te zien als een verzoek om hulp. Als deze hulpvraag concreet gaat over een verzet tegen een bepaalde vorm van onvrijwillige zorg, in termen van de cliënt is vervat en de ingediende klacht begrijpelijk is uit het gedrag en uitingen van cliënt zelf en verder verwoord is vanuit het perspectief van de cliënt is deze ondersteuning te zien als handelingen van de cliënt zelf.

Deze hulpvraag gaat dus niet om een algehele algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid, maar altijd om bijstand bij een concrete aan de orde zijnde kwestie. Het is cliënt zelf die de klacht indient en in die zin is voldaan aan de eisen van artikel 55 lid 1 WZD.

Uitgangspunten getoetst aan de feiten in deze casus:

De uitgangspunten zijn door de commissie getoetst aan de feiten zoals die in deze klacht door de klager naar voren zijn gebracht. Er is ook aan verweerder gevraagd om een inhoudelijk verweer, maar deze heeft daar niet in willen voorzien. Klager stelt dat zijn

moeder de wens heeft met ontslag te gaan en de zorg te laten overnemen door een in Duitsland gevestigde zorgverlener. Is dit werkelijk de wens van moeder?

De mentor schrijft dat moeder wisselend is in haar wensen. Soms wil ze weg en soms wil ze blijven.

De advocaat van cliënte heeft in een brief aan de mentor d.d. 5 juli 2022 geschreven dat cliënte herhaaldelijk aan heeft gegeven naar huis te willen. Ook de rechter ziet verzet, dat is de reden dat hij opnieuw een RM heeft toegewezen.

De commissie gaat er dan ook vanuit dat het verzoek om ontslag door moeder wordt gewild.

De instelling schrijft dat moeder niet meer in staat is tot communicatie. De mentor schrijft echter dat moeder verdrietig is als zoon niet op bezoek is geweest. Deze mededelingen spreken elkaar tegen. De commissie houdt het er verder op dat het beeld bij moeder wisselend is en dat moeder nog steeds in staat is tot communicatie.

Het is uit het dossier duidelijk dat de samenwerking tussen zoon en dochter en de instelling zeer te wensen overlaat. De advocaat van cliënte heeft dit geconstateerd en om die reden in overweging gegeven de cliënte over te plaatsen.

Met deze verstoorde samenwerking in gedachten heeft de zoon getracht een cliëntenvertrouwenspersoon Wzd in te schakelen voor hulp. <Naam organisatie CVP> schrijft echter dat de cliëntenvertrouwenspersoon alleen ondersteuning kan en mag bieden als de mentor daarvoor toestemming geeft. De juistheid van deze stelling is hier niet aan de orde, maar het verdient wel aandacht om deze stelling nog eens goed tegen het licht te houden met de doelstelling van de cliëntenvertrouwenspersoon, vooral als er een tegenstelling is tussen de mentor en de cliënt en de cliënt zich verzet tegen de door de mentor gewenste gedwongen zorg. De commissie adviseert deze stelling aan de landelijke stuurgroep voor te leggen voor advies.

CONCLUSIE

Het verzoek zoals gedaan door de zoon, namens zijn moeder, is te zien als een verzoek ex artikel 48 WZD. De instelling zou hier dan ook op moeten antwoorden.

Ten overvloede:

De commissie komt aan een inhoudelijke beoordeling van het ontslagverzoek niet toe. Zou zij daar wel aan toegekomen zijn dan zou ze opmerken dat het ontslagverzoek blijkbaar een herhaling is van eerdere ontslagverzoeken en dat het voor klager toch duidelijk zou moeten zijn dat zijn moeder een verzorging, bescherming en huisvesting nodig heeft waar hij in zijn ontslagverzoek niet in voldoende mate concreet over aangeeft hoe hij daarin kan voorzien.

Klager zou ook vertrouwen kunnen hebben in de betrokken advocaat van moeder die haar bezwaren tegen de opname in de RM-procedure ingebracht zal hebben. Het feit dat de rechter net vorige maand een RM heeft uitgesproken is een duidelijk signaal dat de omstandigheden niet voldoende zijn veranderd en dat een RM nog steeds noodzakelijk wordt geacht om de nodige zorg te geven die moeder nodig heeft. Een nieuw verzoek in

de nabije toekomst om ontslag aan de instelling is naar het oordeel van de commissie dan ook zinloos.

BEOORDELING

De commissie is bevoegd kennis te nemen van de klacht van cliënte zoals verwoord door haar zoon. De klacht is gegrond. De zorgaanbieder heeft ten onrechte niet geantwoord op het verzoek van cliënte om ontslag.

De commissie ziet aanleiding tot het geven van een opdracht om een beslissing te nemen op het verzoek van cliënte met inachtneming van alles wat in deze uitspraak naar voren is gebracht tot ontslag.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 26 augustus 2022 door de voorzitter van de Klachten-Commissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren en de leden de heer drs. J.P. van der Borgh (specialist ouderengeneeskunde), mevrouw dr.mr. A.H.P.M. de Rooij (jurist) en de heer mr. H.J.M. Steen MHA (jurist).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren